
MONOGRAFIE PRAWNICZE

KOMUNALIZACJA
VERSUS UWŁASZCZENIE
PAŃSTWOWYCH
OSÓB PRAWNYCH
(NA PRZYKŁADZIE
NIERUCHOMOŚCI PKP)

MAŁGORZATA BEDNAREK

Wydawnictwo C.H.Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

MAŁGORZATA BEDNAREK • KOMUNALIZACJA VERSUS UWŁASZCZENIE
PAŃSTWOWYCH OSÓB PRAWNYCH (NA PRZYKŁADZIE
NIERUCHOMOŚCI PKP)

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Piotr Zacharczuk

**OBSZARY SPECJALNE W POLSKIM MATERIALNYM PRAWIE
ADMINISTRACYJNYM**

Krzysztof Horubski

**ADMINISTRACYJNOPRAWNE INSTRUMENTY REALIZACJI
ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO**

Szymon Słotwiński

**STATUS PRAWNY ENERGII ELEKTRYCZNEJ JAKO
WYZNACZNIK STOSUNKÓW UMOWNYCH W POLSKIM
PRAWIE PRYWATNYM**

Marcin Kiełbasa

**PRAWA SOCJALNE W UNII EUROPEJSKIEJ A GRANICE
SWOBÓD RYNKU WEWNĘTRZNEGO**

Michał Bernaczyk

**„DOKUMENT WEWNĘTRZNY” JAKO OGRANICZENIE
KONSTITUCYJNEGO PRAWA DO INFORMACJI.
ROZSTRZYGANIE KOLIZJI W TEORII I PRAKTYCE PRAWA**

Krzysztof Drozdowicz

**DOCHODZENIE ROSZCZEŃ O NAKAZANIE OPUBLIKOWANIA
SPROSTOWANIA PRASOWEGO**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

KOMUNALIZACJA
VERSUS UWŁASZCZENIE
PAŃSTWOWYCH
OSÓB PRAWNYCH
(NA PRZYKŁADZIE
NIERUCHOMOŚCI PKP)

MAŁGORZATA BEDNAREK
Z UDZIAŁEM
PRZEMYSŁAWA CISZAKA
I
BARTOSZA CHABIORA

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2018

Wydawca: Aneta Flisek

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2018**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: KJS Katarzyna Słomka
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-812-8607-7

ISBN e-book 978-83-812-8608-4

Spis treści

Wykaz skrótów	IX
Wykaz aktów prawnych	XV
Wykaz literatury	XXI
Wykaz orzeczeń	XXV
Wstęp	XXIX
Rozdział I. Status oraz pozycja prawna PKP wobec ich majątku nieruchomego – rys historyczny	1
§ 1. Okres dwudziestolecia międzywojennego	1
I. Przejęcie kolei pod zarząd państwowy	1
II. Polskie Koleje Państwowe jako zakład administracyjny	2
III. Polskie Koleje Państwowe jako osoba prawna	2
§ 2. Okres czterdziestolecia PRL	4
I. Dalsze obowiązywanie Rozporządzenia Prezydenta RP o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” z 1926 r.	4
II. Ustawa o kolejach z 1960 r.	5
III. Ustawa o przedsiębiorstwie państwowym „Polskie Koleje Państwowe” z 1989 r.	6
§ 3. Akty prawne po zmianie ustrojowej w 1989 r.	9
I. Ustawa o przedsiębiorstwie państwowym „Polskie Koleje Państwowe” z 1995 r.	9
II. Ustawa o komercjalizacji i restrukturyzacji PKP z 2000 r. – wzmianka	10
§ 4. Uwłaszczenie PKP a komunalizacja, czyli rzeczywisty zakres uwłaszczenia PKP – dane statystyczne	10
Rozdział II. Sądowa wykładnia prawa jako źródło kolizji przepisów uwłaszczeniowych i komunalizacyjnych	17
§ 1. Wprowadzenie	17
§ 2. Zagadnienia rozstrzygane w orzecznictwie sądowo- administracyjnym – zapatrywania prawne sądu „neutralne” podmiotowo	19
I. Relacja między postępowaniem komunalizacyjnym a uwłaszczeniowym	19

II. Strony postępowania komunalizacyjnego	22
III. Komunalizacja – ogólne poglądy sądów	27
IV. Przesłanki komunalizacji <i>ex lege</i> a stanowisko orzecznictwa	30
1. Przesłanki komunalizacji	30
2. Dodatkowa przesłanka komunalizacji <i>ex lege</i> wykreowana w orzecznictwie – „prawo zarządu”	34
§ 3. Orzecznictwo w sprawach komunalizacyjnych dotyczących nieruchomości PKP	44
I. Cel badawczy oraz materiał normatywny	44
1. Powody dokonania analizy orzecznictwa w sprawach komunalizacyjnych „z udziałem” gruntów PKP	44
2. Materiał normatywny	45
II. Wpływ dodatkowych przepisów uwłaszczających i komunalizacyjnych na orzecznictwo w sprawach komunalizacyjnych z „udziałem” gruntów PKP	47
III. Tytuł prawny PKP do nieruchomości znajdujących się w ich władaniu	52
1. Dominujący nurt w orzecznictwie sądowo-administracyjnym	52
A. Typowy tok rozumowania i argumentacji prawnej w sprawach komunalizacyjnych „z udziałem” gruntów PKP	52
B. Szczegółowe zapatrywania prawne w sprawie tytułu prawnego do nieruchomości PKP	56
a. Przesłanka „należące do” a przesłanka „organu założycielskiego”	56
b. Przesłanka „należące do” a tytuł prawny do nieruchomości	58
c. Pojęcie „prawa zarządu”	61
d. Źródła „prawa zarządu”	63
e. Dowody ustanowienia „prawa zarządu”	65
2. Mniejszościowy nurt w orzecznictwie sądowo- administracyjnym	70
§ 4. Uchwała NSA (7) i jej krytyka	75
I. Okoliczności podjęcia Uchwały NSA (7)	75
II. Treść Uchwały NSA (7)	77
III. Polemika ze stanowiskiem wyrażonym w Uchwale NSA (7) ...	78
Rozdział III. Model własności i koncepcja zarządzania mieniem państwowym w okresie PRL	91
§ 1. Wprowadzenie	91

§ 2. Model własności i koncepcja zarządzania mieniem państwowym w okresie PRL	92
I. Koncepcja własności w okresie PRL	92
II. Własność państwowa – zasady: jedności własności państwowej oraz jedności władzy i własności państwowej oraz model zarządzania mieniem państwowym	96
1. Charakterystyka zasad: jedności władzy i własności państwowej oraz zarządu w teoretycznym ujęciu <i>J. Wasilkowskiego</i>	96
2. Zasada jedności własności państwowej w piśmiennictwie .	100
3. Zasada jedności własności państwowej w orzecznictwie SN	102
4. Zasada jedności własności państwowej i zarząd mieniem państwowym w świetle Uchwały NSA (7)	110
5. Zasady: jedności własności państwowej oraz jedności władzy i własności państwowej oraz pojęcie zarządu – ujęcie własne	112
§ 3. Przekazywanie nieruchomości państwowych w zarząd oraz inne źródła powstania zarządu mieniem państwowym (ogólnonarodowym)	120
I. Decyzja o przekazaniu w zarząd	120
II. Decyzja o zmianie podporządkowania	123
III. Odmianny użytkowania według ustawy o gospodarce terenami w miastach i osiedlach z 1961 r.	123
IV. Inne źródła zarządu nieruchomościami państwowymi	124
V. Przekazywanie nieruchomości w okresie PRL – podsumowanie	125
Rozdział IV. Przeobrażenia własnościowe po zmianie ustroju w 1989 r. ...	129
§ 1. Kierunek zmian ustrojowych	129
§ 2. Zniesienie zasady jedności własności państwowej i skutki tej decyzji	129
§ 3. Komunalizacja mienia państwowego	134
I. Przyczyny i cele komunalizacji	134
II. Zakres przedmiotowy komunalizacji i jej tryby	138
III. Komunalizacja przedsiębiorstw państwowych i ich mienia	142
IV. Przesłanki uwłaszczenia gmin (art. 5 ust. 1 PWST)	144
1. Przesłanki komunalizacji <i>ex lege</i> – uwagi ogólne	144
2. Przesłanka komunalizacji „należące do”	148
A. Przesłanka „należące do” w praktyce orzecniczej – przypomnienie	148
B. Przesłanka „należące do” w świetle orzecznictwa TK.	149

§ 4. Uwłaszczenie państwowych i komunalnych osób prawnych w ustawie o zmianie ustawy o gospodarce gruntami z 1990 r.	157
Rozdział V. Status prawny nieruchomości PKP	163
§ 1. Status prawny PKP – przypomnienie	163
§ 2. Pozycja prawna PKP wobec nieruchomości kolejowych do 5.12.1990 r.	164
§ 3. Ustawa o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” z 2000 r.	174
§ 4. Uwłaszczenie PKP	177
I. Uwagi wstępne	177
II. Ogólna podstawa uwłaszczeniowa – art. 2 Noweli UGG 1990 .	179
III. Dodatkowe podstawy prawne uwłaszczenia PKP oraz zakaz komunalizacji	182
1. Art. 34 UPKP 2000 – uwłaszczenie PKP	182
2. Art. 37a i 37b UPKP 2000 – nacjonalizacja i uwłaszczenie PKP	185
3. Art. 34a UPKP 2000 – zakaz komunalizowania nieruchomości PKP	191
4. Wnioski	200
§ 5. Nieruchomości PKP a komunalizacja <i>ex lege</i>	201
§ 6. Zagadnienia towarzyszące komunalizacji nieruchomości PKP	208
I. Pojęcie organu założycielskiego	208
II. Problem dopuszczalnych środków dowodowych	209
III. Wyłączenie od komunalizacji <i>ex lege</i> (art. 11 ust. 1 pkt 2 PWST) w odniesieniu do nieruchomości PKP	213
Podsumowanie	215

Wykaz skrótów

W Wykazie skrótów podano ostatnie teksty jednolite i miejsca ich publikacji. Wersje aktów prawnych relewantne dla analizowanych w książce zagadnień zostały wskazane w Wykazie aktów prawnych; niekiedy również w tekście książki.

1. Akty prawne

Dekret 1949	dekret z 26.4.1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (tekst jedn. Dz.U. z 1952 r. Nr 4, poz. 31)
Dekret PKP 1948	dekret z 28.7.1948 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. Nr 35, poz. 255)
Dekret PKWN	dekret PKWN z 6.9.1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (tekst jedn. Dz.U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13 ze zm.)
Dekret p.p. 1947	dekret z 3.1.1947 r. o tworzeniu przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. Nr 8, poz. 42)
Dekret p.p. 1950	dekret z 26.10.1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jedn. Dz.U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
Konstytucja 1952	Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej uchwalona przez Sejm Ustawodawczy w dniu 22.7.1952 r. (tekst jedn. Dz.U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36 ze zm.)
Konstytucja 1997	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
KPA	ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 ze zm.)
Nowela KC 1989	ustawa z 31.1.1989 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 3, poz. 11)

Wykaz skrótów

Nowela KC 1990	ustawa z 28.7.1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 55, poz. 321)
Nowela UGG 1990	ustawa z 29.9.1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. Nr 79, poz. 464 ze zm.)
Nowela UGG 1992	ustawa z 7.10.1992 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (Dz.U. Nr 91, poz. 455)
Nowela UPKP 2003	ustawa z 28.3.2003 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” oraz o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. Nr 80, poz. 720)
Nowela UPKP 2008	ustawa z 24.10.2008 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” oraz ustawy o transporcie kolejowym (Dz.U. Nr 206, poz. 1289)
PrPrzew	ustawa z 15.11.1984 r. – Prawo przewozowe (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1983)
PWST	ustawa z 10.5.1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 32, poz. 191 ze zm.)
Rozp. KW 1932	rozporządzenie Prezydenta RP z 25.9.1932 r. o wpiśywaniu do ksiąg hipotecznych na rzecz Skarbu Państwa prawa własności nieruchomości państwowych, będących w zarządzie przedsiębiorstwa PKP (Dz.U. Nr 81, poz. 714)
Rozp. PKP 1926	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.9.1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (tekst jedn. Dz.U. z 1948 r. Nr 43, poz. 312 ze zm.)
Rozp. RP 1927	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 17.3.1927 r. o wydzieleniu z administracji państwowej przedsiębiorstw państwowych, przemysłowych, handlowych i górniczych oraz ich komercjalizacji (Dz.U. RP Nr 25, poz. 195)
RozpUwł 1993	rozporządzenie Rady Ministrów z 16.3.1993 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących uwłaszczania osób prawnych nieruchomościami

	będącymi dotychczas w ich zarządzie lub użytkowaniu (Dz.U. Nr 23, poz. 97 ze zm.)
RozpUwł 1998	rozporządzenie Rady Ministrów z 10.2.1998 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących uwłaszczenia osób prawnych nieruchomościami będącymi dotychczas w ich zarządzie lub użytkowaniu (Dz.U. Nr 23, poz. 120 ze zm.)
RozpUwłPKP 2001	rozporządzenie Rady Ministrów z 3.1.2001 r. w sprawie sposobu potwierdzania posiadania przez przedsiębiorstwo państwowe „Polskie Koleje Państwowe” gruntów będących własnością Skarbu Państwa, w tym rodzajów dokumentów stanowiących dowody w tych sprawach (Dz.U. Nr 4, poz. 29)
UFinPubl	ustawa z 27.8.2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 ze zm.)
UGG	ustawa z 29.4.1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (tekst jedn. Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127 ze zm.)
UGN	ustawa z 21.8.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 121)
UGNR	ustawa z 19.10.1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 91)
UGospTer 1961	ustawa z 14.7.1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (tekst jedn. Dz.U. z 1969 r. Nr 22, poz. 159 ze zm.)
UKol 1960	ustawa z 2.12.1960 r. o kolejach (tekst jedn. Dz.U. z 1989 r. Nr 52, poz. 310 ze zm.)
UKWH	ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1007 ze zm.)
UNacjon	ustawa z 3.1.1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz.U. Nr 3, poz. 17 ze zm.)
UPKP 1989	ustawa z 27.4.1989 r. o przedsiębiorstwie państwowym „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. Nr 26, poz. 138 ze zm.)
UPKP 1995	ustawa z 6.7.1995 r. o przedsiębiorstwie państwowym „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. Nr 95, poz. 474 ze zm.)
UPKP 2000	ustawa z 8.9.2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Ko-

	leje Państwowe” (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 680 ze zm.)
UPP 1981	ustawa z 25.9.1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 2152)
USamGm	ustawa z 8.3.1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.)
UNacjon	ustawa z 3.1.1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz.U. Nr 3, poz. 17 ze zm.)
UTerOrg 1950	ustawa z 20.3.1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz.U. Nr 14, poz. 130 ze zm.)
UTransKol 1997	ustawa z 27.6.1997 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. Nr 96, poz. 591 ze zm.)
UTransKol 2003	ustawa z 28.3.2003 r. o transporcie kolejowym (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 2117 ze zm.)
Wykaz PJO 1990	rozporządzenie Rady Ministrów z 9.7.1990 r. w sprawie ustalenia wykazu przedsiębiorstw państwowych i jednostek organizacyjnych, których mienie nie podlega komunalizacji (Dz.U. Nr 51, poz. 301)

2. Organy i instytucje

j.g.u.	jednostka gospodarki uspołecznionej
j.s.t.	jednostka samorządu terytorialnego
KKU	Krajowa Komisja Uwłaszczeniowa
k.o.p.	komunalna osoba prawna
NBP	Narodowy Bank Polski
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
PFZ	Państwowy Fundusz Ziemi
p.j.o.	państwowa jednostka organizacyjna
PKP	Polskie Koleje Państwowe
PKWN	Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego
PLK	Polskie Linie Kolejowe S.A.
p.o.p.	państwowa osoba prawna
p.p.	przedsiębiorstwo państwowe
PRL	Polska Rzeczpospolita Ludowa
RM	Rada Ministrów
RN	rada narodowa
RP	Rzeczpospolita Polska

Wykaz skrótów

Sąd	powiększony skład sędziów NSA, który podjął Uchwałę NSA (7)
SN	Sąd Najwyższy
TK	Trybunał Konstytucyjny
t.o.a.p.	terenowy organ administracji państwowej
UE	Unia Europejska
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny

3. Publikatory

Annales UMCS	Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska w Lublinie
AUL	Acta Universitatis Lodziensis
Dz.Praw P.Pol.	Dziennik Praw Państwa Polskiego
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz. UE	Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej
IKAR	Internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny
MoP	Monitor Prawniczy
MP	Monitor Polski
NP	Nowe Prawo
PiP	Państwo i Prawo
PN U.Śl	Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego
PS	Przegląd Sądowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
Rej.	Rejent
SC	Studia Cywilistyczne
ST	Samorząd Terytorialny
St.Iur.	Studia Iuridica
ZNUJ	Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego

4. Inne skrótóy

apr.	aprobujący
arg.	argument
cyt.	cytowany
kom.	komentarz
kr.	krytyczny
n.	następny
niepubl.	niepublikowany
Nr	numer
oprac.	opracowany

Wykaz skrótów

orz.	orzeczenie
podkreśl.	podkreślenie
post.	postanowienie
poz.	pozycja
publ.	publikowany
rozp.	rozporządzenie
rozp. wyk.	rozporządzenie wykonawcze
sygn.	sygnatura
tekst jedn.	tekst jednolity
tys.	tysiąc
uchw.	uchwała
Uchwała NSA (7)	uchwała NSA (7) z 27.2.2017 r., I OPS 2/16
ust.	ustęp
wyr.	wyrok
z.	zeszyt
zd.	zdanie
ze zm.	ze zmianami
z.j.w.p.	zasada jedności własności państwowej
w zw.	w związku

Wykaz aktów prawnych

- Dekret Naczelnika Państwa z 7.2.1919 r. o przejściu kolei zbudowanych przez b. władze okupacyjne pod zarząd Ministerstwa Komunikacji (Dz.Praw P.Pd. z 1919 r. Nr 14, poz. 155)
- Ustawa z 14.12.1920 r. w sprawie przejęcia kolei, zbudowanych przez b. władze okupacyjne, pod zarząd Ministerstwa Kolei Żelaznych (Dz.U. z 1921 r. Nr 3, poz. 5)
- Ustawa z 12.6.1924 r. o zakresie działania Ministra Kolei Żelaznych i organizacji urzędów kolejowych (Dz.U. z 1924 r. Nr 57, poz. 580 ze zm.)
- Ustawa z 31.7.1924 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz.U. z 1924 r. Nr 71, poz. 687)
- Rozporządzenie Prezydenta RP z 28.12.1924 r. o przedsiębiorstwie dla eksploatacji kolei państwowych (Dz.U. z 1924 r. Nr 116, poz. 1034)
- Ustawa z 22.7.1925 r. o zniesieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 28.12.1924 r. o przedsiębiorstwie dla eksploatacji kolei państwowych (Dz.U. RP z 1924 r. Nr 116, poz. 1034; Dz.U. z 1925 r. Nr 86, poz. 589)
- Rozporządzenie Prezydenta RP z 24.9.1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. z 1926 r. Nr 97, poz. 568 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1930 r. Nr 89, poz. 705 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1948 r. Nr 43, poz. 312 ze zm.)
- Rozporządzenie Prezydenta RP z 17.3.1927 r. o wydzieleniu z administracji państwowej przedsiębiorstw państwowych, przemysłowych, handlowych i górniczych oraz ich komercjalizacji (Dz.U. RP z 1927 r. Nr 25, poz. 195)
- Rozporządzenie Prezydenta RP z 29.11.1930 r. w sprawie zmian i uzupełnień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24.9.1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. z 1930 r. Nr 82, poz. 641)
- Rozporządzenie Prezydenta RP z 25.9.1932 r. o wpisywaniu do ksiąg hipotecznych na rzecz Skarbu Państwa prawa własności nieruchomości państwowych, będących w zarządzie przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. z 1932 r. Nr 81, poz. 714)
- Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z 6.9.1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (tekst jedn. Dz.U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13 ze zm.)
- Dekret z 13.12.1945 r. o zarządzie Ziemi Odzyskanych (Dz.U. z 1945 r. Nr 51, poz. 295)
- Ustawa z 3.1.1946 r. o przejściu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz.U. z 1946 r. Nr 3, poz. 17 ze zm.)
- Dekret z 8.3.1946 r. o majątkach opuszczonych i poniemieckich (Dz.U. z 1946 r. Nr 13, poz. 87)

- Dekret z 3.1.1947 r. o tworzeniu przedsiębiorstw państwowych (Dz.U. z 1947 r. Nr 8, poz. 42)
- Dekret z 28.7.1948 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. z 1948 r. Nr 36, poz. 255)
- Dekret z 26.4.1949 r. o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz.U. z 1949 r. Nr 27, poz. 197 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1952 r. Nr 4, poz. 31 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 2.8.1949 r. w sprawie przekazywania nieruchomości niezbędnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych (Dz.U. z 1949 r. Nr 47, poz. 354)
- Ustawa z 20.12.1949 r. o państwowym gospodarstwie leśnym (Dz.U. z 1949 r. Nr 63, poz. 494 ze zm.)
- Ustawa z 20.3.1950 r. terenowych organach jednolitej władzy państwowej (Dz.U. z 1950 r. Nr 14, poz. 130 ze zm.)
- Dekret z 26.10.1950 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1950 r. Nr 49, poz. 439 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1960 r. Nr 18, poz. 111 ze zm.)
- Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z 22.7.1952 r. (Dz.U. z 1952 r. Nr 33, poz. 232 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 30.10.1954 r. w sprawie utworzenia Tatrzańskiego Parku Narodowego (Dz.U. z 1955 r. Nr 4, poz. 23 ze zm.)
- Ustawa z 12.3.1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (Dz.U. z 1958 r. Nr 17, poz. 70; tekst jedn. Dz.U. Nr 7, poz. 70 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 4.10.1958 r. w sprawie zasad i trybu przekazywania w ramach administracji państwowej przedsiębiorstw, instytucji, zakładów, nieruchomości i innych obiektów majątkowych (Dz.U. z 1958 r. Nr 67, poz. 332 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1970 r. Nr 28, poz. 225 ze zm.)
- Ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 ze zm.)
- Ustawa z 2.12.1960 r. o kolejach (Dz.U. z 1960 r. Nr 54, poz. 311 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1970 r. Nr 9, poz. 76 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1989 r. Nr 52, poz. 310 ze zm.)
- Uchwała Nr 189 RM z 26.5.1961 r. w sprawie nadania statutu przedsiębiorstwu „Polskie Koleje Państwowe” (MP Nr 47, poz. 210)
- Ustawa z 14.7.1961 r. o gospodarce terenami w miastach i osiedlach (Dz.U. z 1961 r. Nr 32, poz. 159 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1969 r. Nr 22, poz. 159 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 31.5.1962 r. w sprawie przekazywania terenów w miastach i osiedlach (Dz.U. z 1962 r. Nr 35, poz. 159)
- Ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1987 r. Nr 35, poz. 201 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 459 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 31.5.1969 r. przekazywaniu terenów w miastach i osiedlach (tekst jedn. Dz.U. z 1969 r. Nr 3, poz. 19)

- Ustawa z 25.9.1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1981 r. Nr 24, poz. 122 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1987 r. Nr 35, poz. 201 ze zm.)
- Ustawa z 6.7.1982 r. o księgach wieczystych i hipotecie (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1007 ze zm.)
- Ustawa z 20.7.1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego (tekst jedn. Dz.U. z 1988 r. Nr 26, poz. 183 ze zm.)
- Ustawa z 15.11.1984 r. – Prawo przewozowe (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 1983)
- Ustawa z 29.4.1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z 1985 r. Nr 22, poz. 99 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 1989 r. Nr 14, poz. 74 ze zm.)
- Ustawa z 1.2.1989 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 3, poz. 11)
- Ustawa z 27.4.1989 r. o przedsiębiorstwie państwowym „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. z 1989 r. Nr 26, poz. 138 ze zm.)
- Ustawa z 8.3.1990 r. o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1990 r. Nr 16, poz. 94)
- Ustawa z 8.3.1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 1990 r. Nr 16, poz. 95 ze zm.)
- Ustawa z 22.3.1990 r. o terenowych organach rządowej administracji ogólnej (Dz.U. z 1990 r. Nr 21, poz. 273 ze zm.)
- Ustawa z 10.5.1990 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 1990 r. Nr 32, poz. 191 ze zm.)
- Ustawa z 17.5.1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1990 r. Nr 34, poz. 198 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 9.7.1990 r. w sprawie ustalenia wykazu przedsiębiorstw państwowych i jednostek organizacyjnych, których mienie nie podlega komunalizacji (Dz.U. z 1990 r. Nr 51, poz. 301 ze zm.)
- Uchwała Nr 104 Rady Ministrów z 9.7.1990 r. w sprawie sposobu dokonywania inwentaryzacji mienia komunalnego (MP z 1990 r. Nr 30, poz. 235)
- Ustawa z 28.7.1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. z 1990 r. Nr 55, poz. 321)
- Rozporządzenie Ministra – Szefa Urzędu Rady Ministrów z 1.8.1990 r. w sprawie określenia siedzib i terytorialnego zasięgu działania urzędów rejonowych (Dz.U. z 1990 r. Nr 54, poz. 316 ze zm.)
- Ustawa z 29.9.1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z 1990 r. Nr 79, poz. 464 ze zm.)
- Ustawa z 19.10.1991 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwie państwowym „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. z 1991 r. Nr 107, poz. 463)
- Ustawa z 19.10.1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 91)
- Ustawa z 7.10.1992 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz.U. z 1992 r. Nr 91, poz. 455)

Wykaz aktów prawnych

- Ustawa konstytucyjna z 17.10.1992 r. o wzajemnych stosunkach między władzą ustawodawczą i wykonawczą Rzeczypospolitej Polskiej oraz o samorządzie terytorialnym (Dz.U. z 1992 r. Nr 84, poz. 426)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 16.3.1993 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących uwłaszczenia osób prawnych nieruchomościami będącymi dotychczas w ich zarządzie lub użytkowaniu (Dz.U. z 1993 r. Nr 23, poz. 97 ze zm.)
- Ustawa z 6.7.1995 r. o przedsiębiorstwie państwowym „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. z 1995 r. Nr 95, poz. 474 ze zm.)
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- Ustawa z 27.6.1997 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. Nr 96, poz. 591 ze zm.)
- Ustawa z 21.8.1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 1997 r. Nr 115, poz. 741 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 121)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 10.2.1998 r. w sprawie przepisów wykonawczych dotyczących uwłaszczenia osób prawnych nieruchomościami będącymi dotychczas w ich zarządzie lub użytkowaniu (Dz.U. z 1998 r. Nr 23, poz. 120 ze zm.)
- Ustawa z 13.10.1998 r. – Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz.U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872 ze zm.)
- Ustawa z 29.12.1998 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrożeniem reformy ustrojowej państwa (Dz.U. z 1998 r. Nr 162, poz. 1126 ze zm.)
- Ustawa z 8.9.2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” (Dz.U. z 2000 r. Nr 84, poz. 948 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 2014 r. poz. 1160 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 680 ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 3.1.2001 r. w sprawie sposobu potwierdzania posiadania przez przedsiębiorstwo państwowe „Polskie Koleje Państwowe” gruntów będących własnością Skarbu Państwa, w tym rodzajów dokumentów stanowiących dowody w tych sprawach (Dz.U. z 2001 r. Nr 4, poz. 29)
- Ustawa z 30.8.2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 718 ze zm.)
- Ustawa z 28.3.2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2003 r. Nr 86, poz. 789 ze zm.; tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 2117 ze zm.)
- Ustawa z 28.3.2003 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” oraz o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2003 r. Nr 80, poz. 720)
- Ustawa z 28.11.2003 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2004 r. Nr 141, poz. 1492 ze zm.)
- Ustawa z 24.10.2008 r. o zmianie ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe” oraz ustawy o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2008 r. Nr 206, poz. 1289)
- Ustawa z 27.8.2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 2077)
- Ustawa z 16.12.2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 2259)

Wykaz aktów prawnych

- Ustawa z 16.12.2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz.U. z 2016 r. poz. 2260)
- Ustawa z 20.2.2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz.U. z 2017 r. poz. 623)
- Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 1191/69 z 26.6.1969 r. w sprawie działania Państw Członkowskich dotyczącego zobowiązań związanych z pojęciem usługi publicznej w transporcie kolejowym, drogowym i żegludze śródlądowej (Dz.Urz. UE Nr 156 z 28.6.1969 r.)
- Dyrektywa Nr 91/440/EWG z 29.7.1991 r. w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych (Dz.Urz. UE Nr 237 z 24.8.1991 r.)
- Dyrektywa Nr 92/106/EWG z 7.12.1992 r. w sprawie ustanowienia wspólnych zasad dla niektórych typów transportu kombinowanego towarów między państwami członkowskimi (Dz.Urz. UE Nr 368 z 17.12.1992 r.)
- Dyrektywa Nr 2001/12/WE z 26.2.2001 r. zmieniająca dyrektywę 91/440/EWG w sprawie rozwoju kolei wspólnotowych (Dz.Urz. UE Nr 75 z 15.3.2001 r.)
- Rozporządzenie (WE) Nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z 23.10.2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) Nr 1191/69 i (EWG) Nr 1107/70 (Dz.Urz. UE Nr 315 z 3.12.2007 r.)